Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Ottende Afdeling)

3. april 2014*

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 93/13/EØF — anvendelse ratione temporis — omstændigheder forud for Den Slovakiske Republiks tiltræden til Den Europæiske Union — Domstolen åbenbart inkompetent«

I sag C-153/13,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Okresný súd Bardejov (Slovakiet) ved afgørelse af 15. februar 2013, indgået til Domstolen den 26. marts 2013, i sagen:

Pohotovosť s. r. o.

mod

Ján Soroka,

procesdeltager:

Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.G. Fernlund, og dommerne A. Ó Caoimh og C. Toader (refererende dommer),

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: A. Calot Escobar,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Den Slovakiske Republik ved B. Ricziová, som befuldmægtiget,

— Europa-Kommissionen ved A. Tokár og M. van Beek, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i henhold til artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

* Processprog: slovakisk.

Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6 og 7 i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT L 95, s. 29), sammenholdt med artikel 38 og 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Pohotovosť s. r. o. (herefter »Pohotovosť«) og Ján Soroka vedrørende tvangsinddrivelse af et beløb, som sidstnævnte skylder i henhold til en forbrugerkreditaftale, som han har indgået med Pohotovosť.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Artikel 3, stk. 1, i direktiv 93/13 bestemmer:

»Et kontraktvilkår, der ikke har været genstand for individuel forhandling, anses for urimeligt, hvis det til trods for kravene om god tro bevirker en betydelig skævhed i parternes rettigheder og forpligtelser ifølge aftalen til skade for forbrugeren.«

4 Direktivets artikel 6, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

5 Direktivets artikel 7 bestemmer:

»1. Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.

2. De i stk. 1 nævnte midler skal omfatte bestemmelser, i henhold til hvilke personer eller organisationer, der ifølge national lov har en legitim interesse i at beskytte forbrugerne, efter national ret kan indbringe en sag for retsmyndighederne eller de kompetente administrative myndigheder, for at disse kan afgøre, om kontraktvilkår, der er udarbejdet med henblik på generel anvendelse, er af urimelig karakter, og anvende egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af sådanne kontraktvilkår til ophør.

3. Sager som omhandlet i stk. 2 kan under overholdelse af den nationale lovgivning indbringes mod hver enkelt erhvervsdrivende eller samlet mod flere erhvervsdrivende inden for samme erhvervssektor eller sammenslutninger heraf, der anvender eller opfordrer til anvendelse af de samme generelle kontraktvilkår eller lignende vilkår.«

6 Artikel 8 i direktiv 93/13 bestemmer:

»Medlemsstaterne kan inden for det område, der omfattes af dette direktiv, vedtage eller bevare strengere bestemmelser, der er forenelige med traktaten, for at sikre et højere forbrugerbeskyttelsesniveau.«

Slovakisk ret

7 § 93, stk. 2, i Občiansky súdny poriadok (den civile retsplejelov) bestemmer:

»Endvidere kan en juridisk person, hvis virksomhed har til formål at beskytte rettigheder i medfør af en særlig bestemmelse, intervenere til støtte for sagsøgerens eller den sagsøgtes påstande [...]«

8 § 251, stk. 4, i den civile retsplejelov fastsætter:

»Anvendelsen af afgørelser og fuldbyrdelsesproceduren i henhold til den særlige lovgivning [...] er underlagt ovenstående bestemmelser, medmindre andet er fastsat i den nævnte særlige lovgivning. Der træffes dog altid afgørelse ved kendelse.«

9 § 37, stk. 1, i lov om fuldbyrdelse og sikrende retsmidler har følgende ordlyd:

»Parterne i proceduren er fordringshaver og skyldner; andre personer kan alene være parter i den del af proceduren, for hvilken de ifølge denne lov indrømmes status som part. Når retten træffer afgørelse om tvangsfuldbyrdelsesomkostningerne, anses den udpegede foged ligeledes for part i sagen.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Den 10. december 2002 ydede Pohotovosť Ján Soroka et forbrugslån på 10 000 slovakiske kroner (SKK) (332 EUR). Denne kontrakt indeholdt ligeledes en standardfuldmagt, givet af debitor til Tomáša Kušníra, der er advokat for Pohotovosť.

11 Det fremgår af afgørelsen om præjudiciel forelæggelse, at de årlige omkostninger i procent (ÅOP) ikke var angivet i denne kreditaftale, og at den derudover indeholdt en klausul, der pålagde en dagbøde på 0,25%, svarende til en årlig bøde på 91,25%.

12 Den 27. marts 2003 bekræftede en notar den anerkendelse af den i forbrugerkreditaftalen omhandlede gæld, som Martina Paiček, der havde fået bemyndigelse hertil af omtalte advokat Tomáš Kušnír, udarbejdede på vegne af forbrugeren.

13 På grundlag af dette notarielle dokument, der ifølge slovakisk ret udgør et tvangsfuldbyrdelsesgrundlag, indgav Pohotovosť den 26. maj 2003 en begæring om adgang til at tvangsfuldbyrde fordringen. Den 24. juni 2003 gav Okresný súd Bardejov (distriktsdomstolen i Bardejov) en foged bemyndigelse til at foretage inddrivelsen af et beløb på 474,01 EUR.

14 Den 19. august 2011 indgav forbrugerbeskyttelsesorganisationen Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS (herefter »Združenie HOOS«) begæring om at måtte intervenere i den tvangsfuldbyrdelsessag, der var iværksat mod Ján Soroka. Den 3. april 2012 gav den forelæggende ret afslag på denne organisations begæring med den begrundelse, at det kun er muligt at intervenere i en kontradiktorisk procedure og ikke i en fuldbyrdelsesprocedure.

15 Den 16. april 2004 appellerede Združenie HOOS denne afgørelse, idet den gjorde gældende, at en tredjepart ikke med rette kan udelukkes fra at intervenere i sager, hvor begæringen om tvangsfuldbyrdelse er baseret på en voldgiftskendelse eller et notarielt dokument.

16 Den 19. april 2012 afsagde den forelæggende ret kendelse om udsættelse af tvangsfuldbyrdelsen med den begrundelse, at det notarielle dokument ikke kunne danne grundlag for fuldbyrdelsen som følge af den omstændighed, at det var underskrevet af én og samme person, der både repræsenterede kreditor og debitor, hvilket ifølge denne ret ikke er i overensstemmelse med bestemmelserne i den relevante slovakiske lov, bl.a. § 22, stk. 2, i den civile retsplejelov.

17 Pohotovosť har den 7. juni 2012 iværksat appel til prøvelse af denne kendelse om udsættelse af tvangsfuldbyrdelsen, og den forelæggende ret har i sin afgørelse for det første anført, at det i en sag, hvor sagsøgte ikke har nogen fast bopæl, hvilket synes at være tilfældet for Jan Sorokas vedkommende, ville være hensigtsmæssigt, at Združenie HOOS kunne få adgang til at intervenere, idet denne organisation i det konkrete tilfælde er villig til at gøre det for at forsvare den berørte parts interesser. For det andet har retten anført, at Najvyšší súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks øverste retsinstans) den 10. oktober 2012 i forbindelse med en afgørelse afsagt i en anden sag fastslog, at intervention fra en tredjepart kun er tilladt i kontradiktoriske procedurer, og at det ikke var tilladt i fuldbyrdelsesprocedurer, idet de i sagens natur ikke har karakter af kontradiktoriske procedurer. En af dommerne ved Najvyššom súd Slovenskej republiky afgav dog i denne kendelse en dissens, hvorefter intervention fra en tredjeparts side ikke bør tillades i en fuldbyrdelsesprocedure i sin helhed, men at dette dog bør tillades i forhold til bestemte dele af denne procedure.

18 Den forelæggende ret har konkluderet, at Združenie HOOS' begæring om intervention, når henses til Najvyšší súd Slovenskej repuplikys retspraksis, bør afvises. Retten er imidlertid i tvivl om, hvorvidt denne retspraksis er i overensstemmelse med bestemmelserne i direktiv 93/13.

19 Under disse omstændigheder har Okresný súd Bardejov besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal bestemmelserne i direktiv [93/13], sammenholdt med artikel 47 og 38 i [chartret], fortolkes således, at de er til hinder for en medlemsstats lovbestemmelse, såsom den i hovedsagen foreliggende, der ikke giver en juridisk person, der er en forbrugerbeskyttelsesorganisation, ret til at intervenere i en tvangsfuldbyrdelsesprocedure for at beskytte den forbruger, over for hvem tvangsfuldbyrdelsen foretages med henblik på inddrivelse af gæld i henhold til en kontrakt, som er indgået i dennes egenskab af forbruger, og denne ikke er repræsenteret af en advokat?

2) Skal de i første spørgsmål nævnte EU-retlige bestemmelser fortolkes således, at forbrugerens og den intervenerende parts grundlæggende ret til domstolsprøvelse i henhold til artikel 47 i [chartret] er tilsidesat, når en juridisk person, der er en forbrugerbeskyttelsesorganisation, ikke får tilladelse til at intervenere i en tvangsfuldbyrdelsesprocedure, og forbrugeren ikke er repræsenteret af en advokat?«

Retsforhandlingerne for Domstolen

20 Ved skrivelse af 4. juli 2013 har Pohotovosť meddelt Domstolen, at den den 26. marts 2013 har hævet sin appel, og at den forelæggende ret i medfør af den nationale lovgivning er forpligtet til at afslutte proceduren. Kendelsen om udsættelse af tvangsfuldbyrdelsen, der blev afsagt af denne samme ret den 19. april 2012, vil derfor få retskraft.

21 Efter anmodning fra Domstolen til den forelæggende ret om at bekræfte, at tvisten i hovedsagen stadig verserer for den, og om den på dette grundlag opretholder sin anmodning om præjudiciel afgørelse, har den forelæggende ret ved skrivelse af 3. december 2013 forklaret, at Krajský sùd v Prešove (regional domstol i Prešov) ved kendelse af 31. oktober 2013 dels har ophævet kendelsen af 3. april 2012, hvorved Združenie HOOS' begæring om intervention blev afvist, og har henvist sagen til den forelæggende ret, dels har fastslået, at det var ufornødent at tage stilling til Pohotovost's appel iværksat til prøvelse af kendelsen af 19. april 2012. Under disse omstændigheder har den forelæggende ret meddelt, at den er af den opfattelse, at en besvarelse af de præjudicielle spørgsmål er nødvendig med henblik på spørgsmålet om intervention i fuldbyrdelsesproceduren, og har anført, at den på dette grundlag fastholder sin anmodning om præjudiciel afgørelse.

Om Domstolens kompetence

22 I henhold til artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement kan Domstolen, når det er åbenbart, at den ikke har kompetence til at behandle en sag, til enhver tid efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse uden at fortsætte sagens behandling. Denne bestemmelse bør anvendes i nærværende sag.

23 I det foreliggende tilfælde fremgår det af afgørelsen om præjudiciel forelæggelse, at den eneste kreditaftale, som er genstand for hovedsagen, blev indgået den 10. december 2002, dvs. før den 1. maj 2004, som var datoen for Den Slovakiske Republiks tiltræden til Den Europæiske Union.

24 Som Europa-Kommissionen har anført i sit skriftlige indlæg, har Domstolen i overensstemmelse med fast praksis imidlertid kun kompetence til at fortolke EU-retten med hensyn til anvendelsen heraf i en medlemsstat fra tidspunktet for dennes tiltræden til Den Europæiske Union (jf. domme Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, Telefónica O2 Czech Republic, C-64/06, EU:C:2007:348, præmis 22 og 23, og CIBA, C-96/08, EU:C:2010:185, præmis 14, samt kendelse Semerdzhiev C-32/10, EU:C:2011:288, præmis 25). Domstolen har i øvrigt haft anledning til at anvende denne praksis på en anmodning om fortolkning af direktiv 93/13 i forbindelse med en forbrugerkreditaftale, der blev indgået før Den Slovakiske Republiks tiltræden (kendelse SKP, C-433/11, EU:C:2012:702, præmis 36).

25 Det følger heraf, under anvendelse af artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement, at det er åbenbart, at Domstolen ikke har kompetence til at besvare de af Okresný súd Bardejov forelagte spørgsmål.

Sagens omkostninger

26 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

Af disse grunde bestemmer Domstolen (Ottende Afdeling):

Den Europæiske Unions Domstol er åbenbart inkompetent til at besvare de af Okresný súd Bardejov (Slovakiet) ved afgørelse af 15. februar 2013 forelagte spørgsmål.

Underskrifter